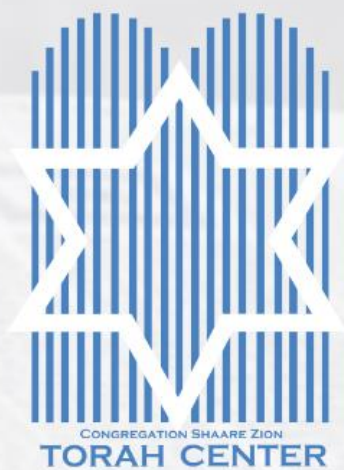

Open with ▼

HABRUTA NIGHT

For centuries, observant Jewish merchants have displayed their unwavering loyalty to God and His Torah by closing their shops and factories on Shabbat, fully and lovingly prepared to suffer the substantial loss of revenue that this sacrifice often entailed. Nowadays, many Jews own what we might call “virtual shops” – online businesses where transactions are made without any involvement whatsoever on the part of the merchant or his employees. The question arises as to whether such businesses may remain operational on Shabbat or if their Jewish owners must shut down their websites before the onset of Shabbat, just as they must shut down ordinary stores. Before examining the questions that come up for online businesses on Shabbat, we will start with a general discussion of the prohibition of doing business on Shabbat.

מסורת הש"ס קם הוספות	משילין	פרק חמישי	ביצה	לו	עין משפט נר מצוה
לג. (א) ימות מדינת ישראל (ב) לשלם ג. ג. (ג) לשלם (ד) שבת קודש: קדש (ה) שבת קודש: קדש (ו) שבת קודש: קדש (ז) שבת קודש: קדש (ח) שבת קודש: קדש (ט) שבת קודש: קדש (י) שבת קודש: קדש (יא) שבת קודש: קדש (יב) שבת קודש: קדש (יג) שבת קודש: קדש (יד) שבת קודש: קדש (טו) שבת קודש: קדש (טז) שבת קודש: קדש (יז) שבת קודש: קדש (יח) שבת קודש: קדש (יט) שבת קודש: קדש (כ) שבת קודש: קדש (כא) שבת קודש: קדש (כב) שבת קודש: קדש (כג) שבת קודש: קדש (כד) שבת קודש: קדש (כה) שבת קודש: קדש (כו) שבת קודש: קדש (כז) שבת קודש: קדש (כח) שבת קודש: קדש (כט) שבת קודש: קדש (ל) שבת קודש: קדש	ראית ליה אשה ובנים. שמי זכרים לב"ש או זכר ונקבה לב"ה ומו לא מיפקד כולי האי כדאמרין ביבמות (דף סא:) ומיהא קלמ מלוא איכא כדאמר' נבקר זרע אח זרעך ולערב אל חנח ידך (קטלח א'): מצוה בגדילי. האחים יבם ונפקא לן מוהיה הנכור (דבסח דה): שפא יכתוב. פסק דין לדין ושטר אירוסין לקדושין ושטר חליה לחוללת וכמוהו ליממה: משום מקח וממכר. דלמקח וממכר דמו שמואל מרשותו לרשות הקדש ומקח וממכר אסור מן המקדש ^א דכתיב ממנו חפץ ודבר דבר (שפיט טז) אי נמי מקח וממכר אחי לדי כתיבת שטרי מכירה וא"מ היא לא גזרה לגזרה ^ב כלה מלא גזרה היא: תני רב יוסף אפי' דיתנם	ראית ליה אשה ובנים: לא חולצין ולא מיבמין: והא מצוה קא עביד לא צריכא דאיכא גזרל ^א ומצוה בגדיל ליבם וכלהו טעמא מאי גזרה שפא יכתוב: ואלו הן משום מצוה לא מקדישין ולא מעריכין ולא מורימין: גזרת משום מקח וממכר: ולא מגביהין חרובות ומעשרות: פשיטא תני רב יוסף לא נצרכא אלא. דיתנה לכהן בו ביום וד"מ פירי	משום מקח וממכר. פרש"י דלמקח וממכר דמו שמואל מרשותו לרשות הקדש ומקח וממכר אסור מן המקדש דכתיב ממנו חפץ ודבר דבר אי נמי מקח וממכר אחי לדי כתיבת שטרי מכירה וא"מ חפץ ודבר דבר (שפיט טז) אי נמי מקח וממכר אחי לדי כתיבת שטרי מכירה וא"מ היא לא גזרה לגזרה ^ב כלה מלא גזרה היא: תני רב יוסף אפי' דיתנם	כח אפי' פ"ח חל' יום וחלילה ל' ו' סמג שפ"כ 35 טושי' אה"ע ק"י קמח ספ"ק ד' כ"ב מ"י פ"ג מהלכות יח"ט ח"ל ח טושי' ג' ח"מ ח' חק' ספ"ק ג' כ"ב ג"ח ח' ח' ח' ח' טושי' ח"מ ח' ח' ח' ח' ספ"ק י' כח ד' מ"י פ"ה מהלכות יח"ט ח"ל ח טושי' ג' ח"מ ח' ח' ח' ח' ח' כח ח' ח' ח' ח' ח' טושי' ח' ח' ח' ח' ח' כח ח' ח' ח' ח' ח' טושי' ח' ח' ח' ח' ח'	

Rashi (ibid.)
Rabbi Shlomo Yitzchaki (1041–1104)

Doing business is forbidden based on the verse, “[Hold back on Shabbos] from doing your business and speaking regular matters...” (Isaiah 58) Additionally, business transactions often will result in people **writing** to produce contracts and receipts [and writing is prohibited on Shabbos]...

ומקח וממכר אסור מן המקרא דכתיב ממצוא חפצך ודבר דבר (ישעיהו נח), אי נמי: מקח וממכר אחי לדי כתיבת שטרי מכירה...

Not only that, but Chazal went so far as to prohibit many other activities – such as redeeming an object from hekdes (sanctified property designated for use in the Temple) in order to lessen the chances that a Jew will come to do business on Shabbat.

Isaiah 58:13-14

If you hold back your [regular] ways due to Shabbos, by [avoiding] doing your business on My holy day, and declare the Shabbos a delight, the holy of G-d an honor, and you honor it by avoiding your regular activities, from doing your business and speaking your regular matters –

Then you will delight in G-d, and I will lift you up to ride on the heights of the world, and I will give you the inheritance of Yaakov your father...

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מקבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר.

אז תתענג על ה' והרפתית על במותי (במתי) ארץ והאכלית נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר.

Rashi cites two separate reasons why Chazal forbade doing business on Shabbos:

(a) The verse in Isaiah mentions doing business in its list of activities discouraged on Shabbos.

(b) Additionally, buying and selling can easily lead to **writing**, as people usually write contracts and receipts to record their transactions.

הלכות שבת סימן שו

שו באיזה חפצים מתיר לדבר בשבת, ובו י"ד סעיפים:

א *ממצוא חפצך, חפצך אסורים אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה, בגון (א) *שמעין נכסיו לראות מה צריך למחר, או לילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ, *יכן (ב) אין מחשיבים על התחום לשכור פועלים^(א), ואכל מחשיף על התחום (ג) *להביא בהמתו.

משנה ברורה

באור הלכה

א (א) שמעין נכסיו. ודקא (ב) היכא דמנכר מלתא, בגון שעומד אצל שדהו הנריכה הנרישה או קצירה וכו' צא כנה, דמנכר הדבר שעומד שם לעין בערכיה, וכן לילך ולהחשיף על פתח המדינה, כיון שדרך שהפך צאות שם חוץ למדינה סמוך לפתח המדינה, וכן שלצורך המרחץ מחשיף. אבל אם לא מנכר מלתא, הוא בכלל הרהור בעסקיו דמחר: (ב) אין מחשיבין וכו'. היינו, (ג) לקרב עצמו בשבת עד סוף התחום ולהחשיף שם, שיהא קרוב למקום הפועלים לשכרם במוצאי שבת, והשעם, דכל דבר שאסור לעשותו בשבת, (ג) אפילו הוא אסור מדברי סופרים, אסור להחשיף בשבילו: (ג) להביא בהמתו. דאף שהיא עומדת עמה מחוץ לתחום ואי אפשר להביאה בשבת, מכל מקום

שער הציין

(ה) מגן אברהם ושא"ר. וצין באור הלכה: (ב) רש"י:

משנה ברורה - סימן ש"ו ס"ק ל"ג

וצין לקמן בסימן שכג סעיף ד. והנה מקח וממכר, אחר בפה ואחר במסירה, אסור, גזירה שמא יבוא לכתובה. וגם אסור לתן מתנה לחברו, דמי למקח וממכר, שהרי יוצא מרשותו; אלא דבמתנה מתיר בשהוא לצורך שבת ויום טוב, כמו שכתוב סימן שכג סעיף ז, וכן לצורך מצוה. וכן אסור לתן משכון לחברו, אלא אם כן הוא לצורך מצוה או לצורך שבת ומגן אברהם בשם הפוסקים. וכתב עוד, דלפי זה מה שנהגו לתן כלים במתנה לחתן הדיורש, אינו נכון, מיהו, מה שמחביבין קצת לתן לו דמים אפשר דשרי, כיון דקירו לחור. וצין באליה רבה:

רמב"ם - הלכות שבת - פרק כג

יב. כותב מאבות מלאכות. לפיכך אסור לכוול כפוך וכיוצא בו בשבת, מפני שהוא ככותב. ואסור ללוות ולהלוות, גזירה שמא יכתוב. וכן אסור לקנות ולמכור ולשכור ולהשכיר, גזירה שמא יכתוב.

Ramban Vayikra 23:24

It appears to me that this Midrash is saying that the word "Shabbaton" ("a day of rest") commands us on a Biblical level to abstain from work on Yom Tov even from things that are not technically forbidden as melachah. [For without this verse, it would have been permitted to] spend one's entire Shabbat measuring grain, or fruits... or filling wine barrels, or rearranging furniture or heavy rocks, and moving them from house to house and from place to place. Or if a city has a wall and locks its doors each night, one could load produce onto donkeys; even wine, grapes, figs and all burdens could technically be transported on Yom Tov. The marketplace could remain open for business even on Yom Tov. And the stores could be open and the moneylender could lend out money and the

דברים שהן משום שבות מנין, תלמוד לומר ושמרתם את היום הזה להביא דברים שהן משום שבות. יכול אף חולו של מועד יהא אסור משום שבות, והדין נותן, תלמוד לומר ביום הראשון שבתון (להלן כט לט). והנה ידרשו "שבתון" לשבות בו לגמרי אפילו מדברים שאינם מאבות מלאכות ותולדותיהן... ונראה לי שהמדרש הזה לומר שנצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה ביי"ט אפילו מדברים שאינם מלאכה, לא שיטרח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתנות ולמלא החביות יין, ולפנות הכלים וגם האבנים

<p>moneychanger could change money all by their regular tables with various coins in front of them, and workers could get up early to do their work and rent themselves out like any other day of the week for these jobs and others, and this would essentially dispense with Yom Tov and even Shabbat, for in all these activities there is technically no Biblical melachah performed. It is to combat such a possibility that the Torah writes "Shabbaton" ("a day of rest") to indicate that Shabbat and Yom Tov are supposed to be days of rest – not days of toil.</p>	<p>מבית לבית וממקום למקום, ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על החמורים ואף יין וענבים ותאנים וכל משא יביאו ב"ט ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר, ותהיה החנות פתוחה והחנוני מקיף והשלחנים על שלחנם והזהובים לפניהם, ויהיו הפועלים משכימין למלאכתן ומשכירין עצמם כחול לדברים אלו וכיוצא בהן, והותרו הימים הטובים האלו ואפילו השבת עצמה שבכל זה אין בהם משום מלאכה, לכך אמרה תורה "שבתון" שיהיה יום שביתה ומנוחה לא יום טורח. וזהו פירוש טוב ויפה.</p>
---	--

Question: Must a Shabbat-observant business shut down its website on Shabbat and Yom Tov?

Making a Kinyan on shabbat:

According to halachah, a non-Jew takes possession of an item he purchases immediately upon transferring payment. Thus, by using his credit card number to make an online purchase, at that moment, he takes halachic possession of the merchandise. (Note: We will operate here under the assumption that a credit card payment is halachically equivalent to a cash payment, although that assumption is subject to much halachic debate.) The question thus arises as to whether or not a Jewish owner violates the prohibition of kinyan b'Shabbat when the customer makes an order from his website. On the one hand, the item transfers from the Jew's ownership to the customer's ownership immediately, and thus a kinyan has occurred on Shabbat. On the other hand, one might contend that one cannot violate this prohibition without the Jew engaging in any action or involvement in the kinyan process on Shabbat itself.

[מוכר חפץ ע"מ שיחול הקנין בשבת]

בשבת אלא דמעצמו נגמר דשרי, וכן בשני אף דעושה מעשה מ"מ הוי רק קיום התנאי, אבל המכר נגמר למפרע (בשבת) [בערב שבת], או דבשניהם אסור, בא' משום גמר הקנין בשבת, ובשני משום דמעשה קיום התנאי גורם לגמור הקנין, או בא' מותר ובב' אסור, או בהיפוך, ע"כ תוכן דבריו.

לכאורה נ"ל להוכיח ממ"ש התה"ד (סי' רסט) בהא דאין פודין בשבת, ולא אמרינן יתן לכהן המעות מע"ש, דאיך יעשה עם הברכות (והובא במג"א סי' שלט ס"ק ח). והרי הפדיון א"א לחול כ"א בשבת, ואעפ"כ לולי הברכות והסעודה היה מותר לפדות ע"י נתינת מעות לכהן בע"ש שיחול הפדיון בשבת, הרי מבואר דדין א' הנ"ל שרי. ואך מ"מ צריך רא' גדולה לזה מהש"ס.

לכבוד אחי חביבי הרב רבי בונם נ"י הגאב"ד דק"ק מאטרסדארף.

מכתב אחי רומעכ"ת הגיעני לנכון היום, ולעוצם טרדותי וחולשת כחי בעו"ה א"א להשיב על כל דבריו, ולמלאות רצונו במקצת אשיב על חד מנהון בקיצור, והוא.

על ספיקתו בביטול הגט קודם שנתקיים התנאי אם אסור משום שבות. וכן במה דקיי"ל

(ביצה לו, א וברמב"ם הל' שבת פכ"ג הי"ב) אין קונין בשבת, אם מכר לו חפץ בע"ש במשיכה או בכסף, ואמר תקנה לך למחר, דבשבת נגמר

הקנין. וכן מכר לו בע"ש במעכשיו בתנאי שיעשה כך וכך, אם מותר לקיים התנאי במעשה בשבת, שעי"ז נתקיים הקנין למפרע בע"ש. די"ל

דבשניהם מותר, דבראשון אינו עושה מעשה

At first glance, we might compare this issue to the question discussed by Rabbi Akiva Eiger (1761–1837) in one of his responsa (Mahadura Kama, 159) regarding whether or not one may make a kinyan before Shabbat but stipulate that it should take effect only on Shabbat. There, too, the transaction takes place on Shabbat, but without the owner's involvement at the time. Rabbi Akiva Eiger concludes that such a kinyan is forbidden.

He prohibits, for instance, a *pidyon ha-ben* transaction from becoming valid on Shabbat, even if the father gave money to the kohen on *erev Shabbat* with the stipulation that the *pidyon ha-ben* will go into effect on Shabbat. It seems, therefore, that Rav Akiva Eiger would prohibit a passive transaction from taking place on Shabbat. There is, however, a fundamental difference between Rav Akiva Eiger's specific case and ours. In his case, the transaction is specifically scheduled for Shabbat (as Shabbat is the correct day for the *pidyon ha-ben*). In our case, Shabbat was not specifically designated as the time for the sale; the fully automated website is open seven days a week all year long, and whether a transaction takes place on Shabbat, before Shabbat, or after Shabbat is of no consequence whatsoever.

- As proof, Rabbi Akiva Eiger cites the Talmud Yerushalmi which comments that if a Kohen Gadol's wife died on Yom Kippur, he would betroth another woman that same day (since an unmarried Kohen Gadol cannot perform the Yom Kippur service). Although kiddushin (betrothal) has the halachic status of a kinyan, the Yerushalmi explains, a Kohen Gadol was nevertheless allowed to betroth on Yom Kippur because ein shvus b'Mikdash – the Shabbat restrictions enacted by the Sages did not apply in the Beis

HaMikdash. As Rabbi Akiva Eiger notes, the Talmud Yerushalmi did not propose the option of the Kohen Gadol betrothing the woman before Yom Kippur and stipulating that it should take effect only on Yom Kippur itself, when his wife dies. One can derive from here that such a kinyan would be considered performing a problematic kinyan on Shabbat, otherwise the Talmud Yerushalmi would have suggested it. Therefore, Rabbi Akiva Eiger concludes that one cannot make a kinyan before Shabbat while stipulating that it should take effect on Shabbat itself.

Seemingly, then, according to Rabbi Akiva Eiger, it should be forbidden to even passively effectuate a kinyan on Shabbat, and it would thus be forbidden to enable online transactions to take place whereby one's merchandise is halachically acquired by a non-Jew during Shabbat.

In truth, however, we may refute this argument on multiple grounds: First, several Acharonim, including the Maharam Shick (Rabbi Moshe Shick, 1807–1879, Teshuvos, O.C. 131), dispute Rabbi Akiva Eiger's ruling and permit making acquisitions that will take effect on Shabbat.

ואף לטעם התה"ד והש"ך שהוא משום דדמי
למ"מ, אפשר כיון של"ד בעצם כלל למ"מ ורק בשמא
בעלמא הוא הדמיון, אין לאסור אלא בשעת קריאת
השם דפדיון שהוא שעת העשיה דבע"ש שנותן או
להכהן, ולמחר בשבת שהוא רק החלות הא ל"ד כלל
דהא אין כאן חלות דמכירה אלא חלות דקיום מצוה
שזה לא שייך לאיסור מ"מ שהוא מעשה המציא
מרשות לרשות שזה לא נעשה כלום בהבן ע"י הפדיון,
והשמא בעלמא הא ליכא או דהא לא מתעסק שוב כלום
בשבת לכן מותר בפשיטות. וא"כ אין למילף ממה
שהיה מותר בפדה"ב אי לאו הברכות שיהיה מותר גם
במ"מ כה"ג.

ומאחר שאינה ראייה אחר העיון לא חש רעק"א
לאסור בשביל ראייתו מסוגיא דיומא ומהירושלמי שם
אף שאינן ראיות ברורות. ולדינא ראיית רעק"א ג"כ
אינה ראייה ונמצא שאין ראייה לא לאיסור ולא
להיתר ויש להחמיר בספק ובפרט שכבר הורה זקן
הגאון רעק"א לאיסור, עד שיבורר יותר בעה"י.

ב"ה אור ליום ד' יתרו רס"ט.

החז"ש וכס"ס לכבוד תלמידי החר"ק הבקי בש"ס
מ"ה רפאל זאב נ"י ר"ש מחיבתא בק"ק ווארשא.

(א) במה שנסתפק ר' עקיבא איגר בחקקה מערב שבת
שיחול בשבת. והביא מעלתו ראי' מלגין
פירושין (דף ל"ז). ראי' זו כבר נאמרה בשוקי צרף ועין
לקצן אות ד'. אך מה שנפלא בעיניו מאי שנא מכל
המלאכות שמוחר לפעול מבשר יום שמיטת המלאכה בשבת.
חילוק גדול יש. דבכל המלאכות המלאכות נעשית מאליהם
בשבת ואין לר"ך עוד אל האדם. שאפילו מה האדם מרס
נעשה המלאכה. תיעשה המלאכה. אבל בקנין הרי הקנין
נעשה בשבת מחמת האדם. שאם מה או מוכר לאחר. קנין
הראשון בטל. וכיון שהקנין נעשה מחמת האדם בשבת.
יש לומר דחשוב עושה הקנין בשבת. ואף שלא עשה
בשבת. יש לומר כמו מימר חשיב מעשה הואיל בדבורו
אחמדיד מעשה חשיב עושה מעשה, הכא נמי הואיל
מחמתו נעשה מעשה הקנין חשיב עושה מעשה :

A second way to reject this argument relates to a fundamental question raised by the Avnei Neizer (Rabbi Avrohom Bornsztain, 1838–1910, O.C. 51). When it comes to all Shabbat prohibitions, halachah allows one to set into motion before Shabbat a process that will cause a melachah to be performed on Shabbat. The Torah forbids us from performing melachah on Shabbat, but does not forbid us from having our possessions be involved in prohibited activities on Shabbat.

Why, then, should the prohibition of kinyan be any different? Why does Rabbi Akiva Eiger forbid arranging for a kinyan to passively occur later on Shabbat, when all other Shabbat restrictions apply only to actions performed on Shabbat itself?

In defense of Rabbi Akiva Eiger's ruling, the Avnei Neizer suggests that in the case of kinyan, the effect depends upon the person even on Shabbat. If a person arranges on Friday for a transaction to take effect on Shabbat, but he dies before the stipulated time, the transaction clearly does not take effect. As such, the person in such a case takes part in the forbidden transaction through his very existence, and for this reason it is forbidden. Making a transaction differs in this respect from other melachos, where one can arrange before Shabbat to have it take

place during Shabbat even if he would die in the meantime. The Avnei Neizer's distinction, however, fails to account for the Shulchan Aruch's ruling (O.C. 307:4) that one may instruct a gentile to make purchases or sales for him, even if this will be done on Shabbat, as long as he does not specifically instruct the gentile to buy or sell for him on Shabbat itself. According to the Avnei Neizer's theory, the gentile's transactions on behalf of the Jew on Shabbat should be forbidden, since they depend upon the Jew's existence. Clearly, if the Jew dies in the interim, the purchases and sales made on his behalf are void. The Shulchan Aruch's ruling permitting such an arrangement would thus seem to disprove the Avnei Neizer's distinction.

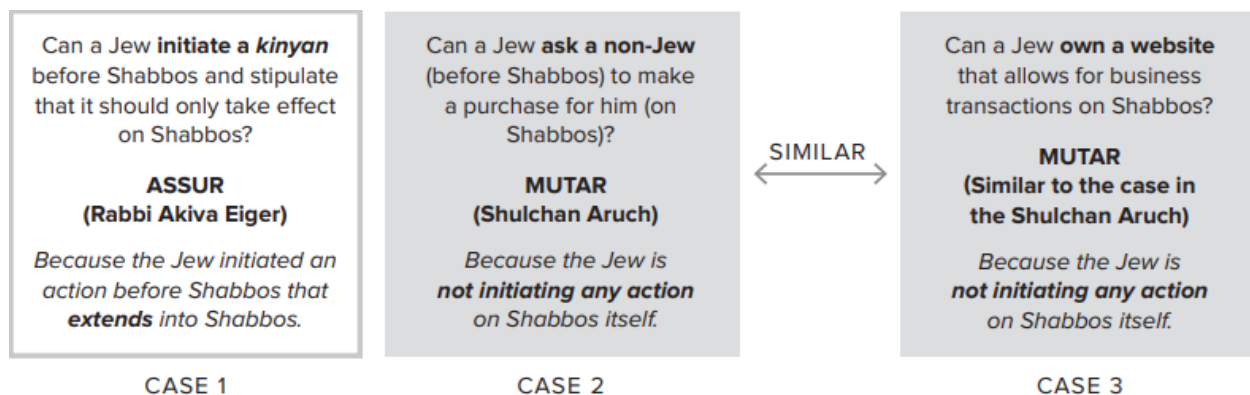
The Avnei Neizer's distinction, however, fails to account for the Shulchan Aruch's ruling (O.C. 307:4) that one may instruct a gentile to make purchases or sales for him, even if this will be done on Shabbat, as long as he does not specifically instruct the gentile to buy or sell for him on Shabbat itself.

מותר לתת לעכו"ם מעות מע"ש לקנות לו ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת: הגה וכן מותר ליתן לו בגדים למכור ובלבד שלא יאמר לו למכרן בשבת (ב"י בשם סמ"ג) מי ששכר עכו"ם להוליך סחורתו ובא העכו"ם ולקחה מבית ישראל בשבת אסור וראוי לענוש העושה (ר' ירוחם חי"ב ב"י סי' ש"ו):

4. It is permitted to give money to a Gentile before Shabbos for him to make a purchase provided that one does not say to him "purchase it on Shabbos". *RAMA: Likewise it is permitted to give him clothes to sell provided that one does not tell him to sell them on Shabbos. (Beis Yosef in the name of the Sma"g). One who hired a Gentile to transport merchandise and the Gentile arrived on Shabbos in order to take it from the Jew's house, it is forbidden to allow him to take it and it is proper to punish the perpetrator. (Rabbeinu Yerucham).*

According to the Avnei Neizer's theory, the gentile's transactions on behalf of the Jew on Shabbat should be forbidden, since they depend upon the Jew's existence. Clearly, if the Jew dies in the interim, the purchases and sales made on his behalf are void. The Shulchan Aruch's ruling permitting such an arrangement would thus seem to disprove the Avnei Neizer's distinction.

We might therefore suggest a different explanation for Rabbi Akiva Eiger's ruling. When a person makes a transaction and stipulates that it should take effect later, we consider the transaction a *Maaseh Arichta* – an “extended action” performed over the course of the entire period. This stipulation essentially extends the act of acquisition until its completion at the stipulated time. For this reason, Rabbi Akiva Eiger felt that one may not stipulate that a *kinyan* will take effect on Shabbat, because although in actuality he performs no action on Shabbat, we view his initial act of transaction as extending into Shabbat. *Kinyan b'Shabbat* differs in this regard from other Shabbat prohibitions. When it comes to most other *melachos*, a process set into motion before Shabbat is not viewed as an extended action. However, a *kinyan* (business transaction) that is initiated before Shabbat is indeed considered to extend into Shabbat itself, and therefore it is forbidden to initiate a *kinyan* before Shabbat to take effect later on Shabbat. It also differs from the case of a non-Jew making transactions on one's behalf during Shabbat, since the Jew did not perform any act that extended into Shabbat. If so, then the situation of a commercial website operating on Shabbat would more closely resemble the case of the transactions made by a non-Jew than the case addressed by Rabbi Akiva Eiger. The Jewish website owner does not begin any transaction before Shabbat; the *kinyan* is initiated entirely by the non-Jewish customer, without any involvement on the Jew's part, neither before nor during Shabbat. As such, it would seem that even Rabbi Akiva Eiger would permit such transactions on Shabbat.

It must be noted, however, that if one trades on eBay or other similar sites, he may not arrange for any transactions to take place on Shabbos. As mentioned, one may have a gentile make transactions for him on Shabbos only if he does not request that this be done specifically during Shabbos. Thus, although one may allow trading to happen on Shabbos, one may not arrange for it to be done specifically on that day.

Mekach u'memkar

In order to avoid potential Shabbat violations such as Writing, the Rabbis forbade all types of business transactions on Shabbat, even if no contract will be drawn up and no money will change hands. This edict, known as *gezeiras mekach u'memkar*, prohibits any *kinyan* (transfer of ownership from one party to the next) — including selling, buying, gift-giving or rendering an item *hefker*^[2] — to take place on Shabbat. An argument can be made, therefore, that if a business website offers items for sale and the sale is consummated on Shabbat, it should not be allowed to operate, since a business transaction — a sale — will take place on Shabbat on behalf of the owner.

But on the other hand, the transaction is being completed by a machine without any active involvement or knowledge of the website owner. We do not find a halachic requirement to stop someone else from transacting business on one's behalf on Shabbat. Indeed, there is a case in *Shulchan Aruch* which implies otherwise — that it is permitted *l'chatchilah* to arrange such a transaction before Shabbat: *Shulchan Aruch*^[3] rules that it is permitted to give a non-Jew money before Shabbat so that he may purchase items for a Jew, provided that he does not instruct the non-Jew to buy the item specifically on Shabbat. Similarly, it is permitted before Shabbat to give a non-Jew clothing to sell on his behalf, provided that he does not instruct him to sell the clothing on Shabbat specifically.

Apparently it is *Shulchan Aruch*'s opinion that as long as the restrictions against *amirah l'akum* are adhered to, it is permitted for business to be transacted on Shabbat on behalf of a Jew,^[4] since the Rabbis forbade only an active transaction. They did not forbid a “passive transaction” from taking place.^[5]

Allowing a website to operate on Shabbat and conduct business on behalf of its owner is quite similar to this case. Business is being conducted by means of a machine. Passively, the Jewish owner is engaged in business, but passive business, apparently, is not prohibited on Shabbat.

AUTOMATION:

בית יוסף	אורח חיים רנב הלכות שבת	בית חדש	מז
<p>ומ"ש וזאת שעורין בגיגית לשרותן. הוא מדערו בית הלל שהם למטה על הגחלים מערע שנת ומתגמרים והולכים כל השנה נמנעין (י:): לשכוח כרשינין כ:): ומ"ש וזאת גחלים בכ"י מאלהין ואף על פי דאי עבדי הכי בשבת חייב משום מצעיר. ולא ובר. מדאוקימנא שם צמרא (י:): להא דמניא מניחין מוגמר חתם חיישין נמי שמה יחמה צמלים דאי מחמה סליק סה קוטרא ומשחיר הכלים וכו' לביט שמה דלית להו [ליסור] שבתם כלים דמנחי העגדים ומפסיד להו. וכמו רבינו נחמן למה מוגמר חתם הכלים וכו' משום דמשמע השתא דהגמלים והמוגמר שעליהם מונחים על הקרקע בלא כלי ושרי אפילו לביט שמה דליתא צמרא: וזאת שעורין בגיגית וכו'. פירוש [נשי"י יח: ד"ה גיגית] גיגית שהשכר נמוכו ואי אפשר לשופכו לאחר והשעורים נשורין כל השנה ואף יותר ממ' ימים ופוענין בקורות בית הבד והשנה נכלל. וכן אפילו גחלים בכ"י וכו' לא כגון נר הדולק אף על פי</p>			

הלכות שבת סימן רנב

באר הגולה 36

(לד) שלא יקצץ עמו דמי המפסק (הב"א ס' אין צדיו): ה' יומתר (לה) לפתח מים לגנה והם נמשכים והולכים בכל השבת. (לו) ולהניח (לו) קילור (סס) של רפואה שנותנין על העין עבה על העין אף-על-פי (לח) שאסור להניחו בשבת. (לט) ולתת מגמר תחת הפלים והם מתגמרים מאלהם כל השבת. (מ) ואפילו מגמר מנה בכלי. דאין אדם מצוה על שביתת כלים. ולתת שעורים בגיגית (מא) לשרותן. (מב) יטוענין בקורת בית-הבד והגת מבעוד יום על זיתים וענבים. (מג) והשמן והזין היוצא מהם *מותר (נצח) לקטן סימן שכ קצ"ח ב). (מד) וכן *בסר (מה) ומלילות שרסקן מבעוד יום. מותרים המשקים היוצאים מהם. יומתר (מו) לתת חטים לתוך רחים (מו) של מים סמוך לחשקה: הגה ולא חיישין *להשקעת קול שיאמרו רחים של פלוגי טוחנות בשבת. ויש אוסרים ברחים (מח) ובכל מקום שיש לחש להשקעת (ט) קול (סוד ותוספות והרא"ש פ"ק דשבת וסמ"ג וסמ"ק ומה"ר ומה"ר סי' ק"ל ואגור). *והכי נהוג לכתחלה: מיהו. (מט) במקום פסידא יש להקל. כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמז. וימיר להעמיד כלי משקלת שקורין וינגע"ר מן רב-שבת. אף-על-פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת. (ג) כי הכל יודעים שרובן להעמידו מאתמול (סוד אגור. וצ"ח לקטן סימן שלח): ו' ילא יצא אדם ערב-שבת *סמוך לחשקה (נא) במחטו

משנה ברורה

מצוה על שביתת בהמחו: (מח) ובכל מקום. כלל בנה כל פיוצא בנה המשמיע קול. דאפשר מלתא ואיכא ולתא לשבתא, וכמו שכתב ברבי'משה. ואם הרחים של אינו-יהודי, בודאי שרי לתת לתוכה מבעוד יום, והוא הדין אם השקירו לאינו-יהודי. ואם הישראל מסר לאינו-יהודי התבואה מבעוד יום, אז אף אם האינו-יהודי טוחן אותם בשבת שרי בקצץ. דאינו-יהודי אדעתא דנפשה עבדי, רק שלא יצמד ישראל אצלו, דמחוי בשלוחו, כמו שכתוב סוף סימן שז. ולצורך הפסח מותר לישראל להיות עומד שם לראות שלא יתחמץ, (נג) וכן מותר להושיב שומר שלא ינגב האינו-יהודי, ובליכר שלא ידבר עמו בשום עסק, וכמו שכתבנו לעיל בסוף

מ שבת י"ח
נ שם י"ח סמ"ח ו
פ"ב דעניות וכו'
ישמעאל ס' שם וכו',
רבינו הגאון והפוסק
התוספות וכו'
סמ"ק וכו' וכו'

1) The Torah command to keep Shabbat specifically prohibits one's minor children, servants and animals from performing forbidden Labors on behalf of their parents or masters.^[1] But the Torah does not prohibit one's tools or machines from working on Shabbat on behalf of their owner or operator. It is for this reason that we permit our light fixtures to light our homes and our air conditioners to cool them, since it is permitted for machines to "desecrate"

Shabbat. *Min ha-Torah*, therefore, there is no reason why a website would not be allowed to operate on Shabbat. Websites are completely automated and require no human intervention. They are no different from any other machine which is set to operate before Shabbat and continues to run automatically throughout Shabbat.

Sechar Shabbat: EARNING MONEY ON SHABBAT

Talmud Bavli: Bava Metzia 58a

If one hires a worker to watch a cow, or to babysit, or to guard a garden – **he is not given payment for working on Shabbos**. Hence, if [the cow, baby, or vegetables] get lost or stolen on Shabbos, he is not responsible.

However, if the worker is hired by the week, or the month, or the year, or the seven years – he is paid for his work on Shabbos, and hence is responsible for whatever happens to the cow, baby, or vegetables on Shabbos...

...השוכר את הפועל לשמור את הפרה, לשמור את התינוק, לשמור את הזרעים – אין נותנים לו שכר שבת, לפיכך אין אחריות שבת עליו. היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע – נותנים לו שכר שבת, לפיכך אחריות שבת עליו...

Rashi (ibid.)

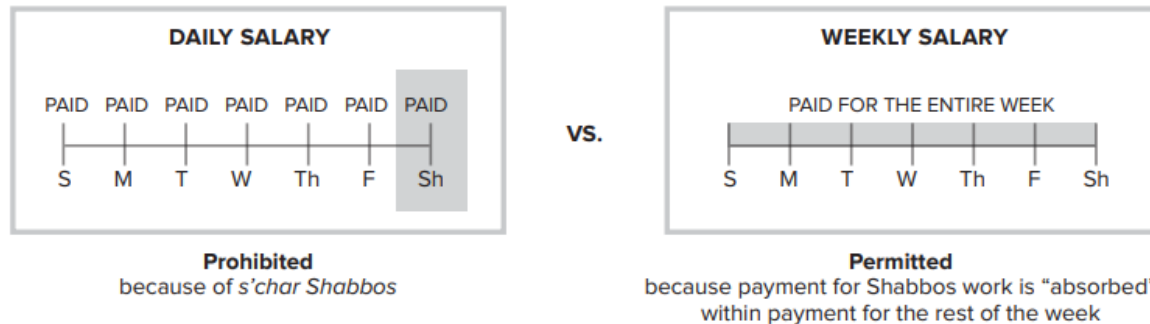
Rabbi Shlomo Yitzchaki (1041–1104)

[In the case of a worker hired for a period of time,] he may be given payment for his work on Shabbos, as it is “absorbed” among the wages for the other days, and is not explicitly linked to his work on Shabbos...

נותנים לו שכר שבת – שנבלע בשכר שאר הימים, ואינו מפורש לשבת.

If a watchman is hired on a **daily salary**, he may **not** receive payment for his services provided on Shabbos. However, if he receives a weekly, monthly, annual, or multi-annual salary, then he may indeed receive compensation for the entire work period, including the services he provided on Shabbos.

Rashi, commenting on the Gemara's ruling, explains that if the worker is being paid for an extended period of time that happens to include Shabbos, his payment for the Shabbos work is "absorbed" among his wages for the other days, and is not explicitly linked to his work on Shabbos.

At first glance, we might explain this concept of absorbing (*havla'ah*) to mean that we view the wages as payment for the services provided on all other days, besides Shabbos.

This approach, however, is incorrect, because the Gemara states explicitly that in this arrangement, **the watchman is required to work even on Shabbos** and is **responsible** for whatever happens that day to what he is supposed to be watching. Necessarily, then, he is being paid even for his work on Shabbos. We must therefore explain that in such a situation, one is permitted to receive payment for work done on Shabbos because the wages for Shabbos are not tied explicitly to the Shabbos work, as his payment for Shabbos is received together with his payment for the other days of work.

The Magen Avraham addresses a similar question, which arises in the context of *ribbis* (interest):

Magen Avraham on Shulchan Aruch: Orach Chaim Hilchos Shabbos 306:4
Rabbi Avraham Gombiner (1633–1683)

It appears to me that those who lend money [to non-Jews] and receive interest payments need to structure their loans in such a way that if their non-Jewish client pays back the money in the middle of the week, they will receive the interest owed **either for the entire week, or not for that week at all. But they cannot receive interest by the day** [since that would be forbidden as *s'char Shabbos*]...

ונ"ל דה"ה המלוים בריבית צריכים להלות בענין שאם יפרע באמצע שבוע יפרע מכל השבוע כולה או לא יפרעו כלל ולא יחשוב לימים...

The Magen Avraham rules that Jewish moneylenders, who collect interest from non-Jewish borrowers, **must charge interest on a weekly – as opposed to daily – basis**. In other words, if the loan is repaid in the middle of the week, the lender must either charge interest for the entire week or not charge for that week at all. If the lender charges on a daily basis, the Magen Avraham explains, then he would be receiving interest even for Shabbos, which is forbidden.

Applying this ruling to commercial websites, it would appear that it would be forbidden to receive profits for business conducted on Shabbos despite the fact that the owner does not actively perform any work on Shabbos itself.

MAKING INTEREST ON SHABBAT:

Many people have savings accounts in banks and receive interest on a per-day basis. Meaning, the interest accrued is calculated according to the number of days the money is in the account, such that, in effect, the individual makes money for every day he has money in the account.

As far as the laws of *Ri'bit* (interest) are concerned, this arrangement is certainly permissible, because Halacha allows taking interest from gentiles. A more complicated question, however, arises regarding the interest paid by the bank for Shabbat. The prohibition of "*Sechar Shabbat*" forbids earning money on Shabbat. Seemingly, then, one should be required to return the money earned from his savings on Shabbat, in light of the prohibition against earning profits on Shabbat.

Rav Moshe Feinstein (Russia-New York, 1895-1986) addresses this issue in his work *Iggerot Moshe*¹, and he rules that generally, it is permissible to earn per-day interest on savings, even on Shabbat. He explains that when the banks calculate the number of days for the purposes of paying interest, they define a "day" as beginning and ending at 12 midnight. Thus, they pay Friday's interest in exchange for having the money from 12 midnight Thursday night until 12 midnight Friday night, and Saturday's interest is paid for the period between 12 midnight Friday night and 12 midnight Saturday night. Of course, this definition of a "day" does not correspond to the Halachic definition, according to which the day begins and ends at sundown. Therefore, one never earns interest exclusively on Shabbat. The interest paid for Friday includes weekday hours and some Shabbat hours, as does the Saturday interest. Accordingly, Rav Moshe writes, this is a situation known in Halacha as "*Habla'a*," where Shabbat earnings are blended together with weekday earnings. Halacha allows us to consider the Shabbat earnings as "swallowed" by the weekday earnings, and thus one may receive a payment that includes earnings made on Shabbat and earnings made on the weekday. Hence, one may collect interest for the time on Shabbat when the money was in the bank.

However, Rav Moshe adds, this rationale yields an important exception, namely, a case where Yom Tob falls on Friday or Sunday. In such a case, there is an entire day (as defined by the bank) during which one may not earn profits. If Yom Tob falls on Friday, then the entire day of Friday – from midnight Thursday night until midnight Friday night – is a time when earning money is forbidden. And if Yom Tob is on Sunday, then the entire day of Saturday – from midnight Friday night through midnight on Saturday night – is a time when profits are forbidden. Therefore, in such cases, one must return to the bank the interest he earned for the period of Shabbat and Yom Tob.

Summary: It is permissible to collect interest from a gentile-owned bank, and even if the interest is accrued daily, one may collect interest for Saturday. However, if Yom Tob

¹ *Iggerot Mosheh, Orah Hayyim*, IV, no. 59

falls on Friday, then one must return the interest earned on Friday, and if Yom Tov falls on Sunday, then he must return the interest he earned on Saturday.

However, we must note an important distinction between different kinds of commercial websites and transactions: (a) websites that sell merchandise; (b) websites that offer customers the opportunity to play a game for a fee; and (c) websites that offer services for a fee. There is a strong halachic basis to allow receiving payment for merchandise sales (a) on Shabbos, while at the same time forbidding payment for games played (b) or services received (c) on Shabbos. The source for this distinction is found in comments of the Noda BiYehuda (Tanina, O.C. 26) permitting mikveh owners to receive payment for other peoples' use of their mikveh before Shabbos. He writes that since a mikveh owner is entitled to payment for the firewood used to heat up his mikveh on Shabbos, he may also receive profits for mikveh maintenance through *havla'ah* ("absorbing," as discussed above). In establishing the permissibility of receiving payment for the firewood, the Noda BiYehuda writes:

Responsa of the Noda BiYehuda: Orach Chaim 26

Rabbi Yechezkel Landau (1713–1793)

It is obvious that the *mikveh* owner may take payment from *mikveh*-goers who benefited from his firewood [which was used to heat up the *mikveh* before Shabbos], for is it possible that one who takes something from his fellow on Shabbos does not [have to] pay him back during the week?! [Of course not!]

ומה שכתבתם משום שכר שבת אין זה ענין לעסק הטלת חמין רק אם בעל המרחץ רשאי לקבל שכר או לא. וגם בזה נראה לפענ"ד שאין למחות בידו מליטול שכרו מתרי טעמי. חדא דטבילת הנשים דבר מצוה הוא ודומה לשכר החזנים בסימן ש"ו סעיף ה' שיש מי שמתיר. ועוד שהרי שכר העצים ודאי מותר דאטו מי שלוקח דבר מחבירו בשבת לא יפרע לו בחול וא"כ רשאי ליטול שכרו בהבלעה עם שכר העצים וכל מקום שהלכה רופפת בידך וכו'. והרי המנהג פשוט שהנשים הטובלות בשבת שנותנות לבעל המקוה שכרו ותו לא מידי כעת.

הלכות שבת סימן שו

ורק"ם סוף פרק ו' ושא"ר פוסקים 1 מרדכי סוף פרק א"י ע"פ ק"ש רבנו ברוך ונחמיה בסימן חקפה ס' שם במרדכי ק"ש רבנו שמואל ושם מנחם הנביא יוסף מנחם דקס"ה ג"ד אין בו סימן ברכה. הא אסורא ליקא ע' שבת ק"ג וקבוצה ה'

ב"ר וכו', (כ) *מקרי שקיר יום (ר"ן ס"פ אע"פ), (כא) או יאמר לו תן לי שקר עשרה ימים: ה יאסור לשכור חנונים (כב) להחפיל בשבת, (כג) ויש מי שמתיר: הגה ואם שכרו (ס) [כד] לשנה או לחודש, לכלי עלמא שרי (ד"ע): ו (כה) חפצי שמים מתיר לדבר בהם, בגון (כו) חשבונות של מצוה, (כז) ולפסק (ו) צדקה, (כח) ולפקח על (י) עסקי רבים, (כט) ולשדוף התינוק לארס,

משנה ברוכה

באמצע השבוע, ולא יצטרף לשלם לו בעד כל השבוע אלא בעד היום ששכרו, על-כן מקרי שקיר יום ואסור לו לקבל שכר שבת לבסוף, אפילו אם משלם לו עבור כל החודש ביחד; ועין לקמה בקצו"קטן כ. וכתב המגן אברהם, דבין הדין במשכיר חדר לחברו לחודש והתנה עם השוכר שישלם לו לפי חשבון הדין, גם-כן אסור לו לקח שכר שבת, והטעם כנ"ל. והוא הדין אותן המלווים ברבית לאינו יהודי לשנה או לחודש, (יז) צריכים לזהר שלא להתנות עם הלוה בסתמא שישלם לו לפי חשבון הדין, שחז"ק הפעות פחת ידו, והלשון הזה מורה שכל אימת שישלם לו, ואפילו אם ישלם לו באמצע השבוע, יחשב לו הרבית לפי חשבון הדין, ולפי זה נחשב כל יום ויום בפני עצמו, ואם-כן יצטרף לבסוף לנכות לו שכר כל השבועות, אלא יתנה עמו שאם ישלם לו באמצע השבוע יפרע לו הרבית מכל השבוע זה כלו, או לא יפרע לו כלל הרבית עבור שבוע זה האחרון: (כ) מקרי שקיר יום. ובספר שבות יעקב חולק וסבירא לה דמקרי"ן אין ראיה לדיון זה, ודענוגנו אף שלפי דבריו יוכל לחזור ולסלקו באמצע השבוע, מפל מקום מסתמא לא יחזיר בו באמצע והוי שקיר חדש, ומקרי אחר-כך השכר שבת בהקלעה ושרי, וגם בספר אליה רבה מצדד דיש ספק בדיון זה, עין שם טעמו: (כא) או יאמר וכו'. ומה שנהגים הסוחרים לשכור יהודי בערב שבת לשמור העגלות מן הגנבה, הדבר קשה: איך הסוחר עובר על "לפני עור" ביון שיוצא שדאי יקבל שכר שבת! ולכן ראוי שיתנה עם השומר שישמור גם ביום ערב שבת ובמוצאי שבת איזה שעות, ואז הוי בשכר שבת בהקלעה ושרי [ח"א]: ה (כב) להחפיל בשבת. משום שנוטל שכר שבת: (כג) ויש מי שמתיר. סבירא לה דבמקום מצוה לא גזרו רבנן על שכר שבת בזה, (יט) ומכל מקום אינו רואה סימן ברכה. ובכל זה הוא הדין לשכור חנוני. ומכל מקום אסור (יט) לשכור חנון או החוקע בשבת יום-טוב גופא, רק מערב שבת: (כד) לשנה וכו'. פירוש, (כ) שיתפיל גם בימות החול, ומשלם לו לחודש או לשבוע בבת אחת. (כא) ועין באחרונים שכתבו שנהגים להקל לשכור לשבתות לחוד, (כז) והחושש לדברי האוסרים לא יקצב בתחלה, ומה שלוקח אחר-כך יש לומר שהוא דרך מתנה. (כג) ומילתא, בדאי מתרת לקח שכר שבת: ו (כה) חפצי שמים וכו'. דחתיב "אם תשיב משבת רגלך, ממצוא חסדך וגו'", ודרשו: חפצי

שער הציון

(יז) בן נראה לי באור דברי המגן אברהם, דגם הוא מודה דאם הלווה בסתם על שנה או חודש ולא הוכיר או גלוס לפי חשבון הדין, ואמר ב"ר בעת המשלומין ארע ששלם לו באמצע השבוע, ושרי, ולא יצטרף לנכות לו עבור השבתות ששכרו, משום דבין דמתחלה הלווה על שנה או חודש שלם לא הוי שכר שבת, ומה שנקבל מקו אחר-כך באמצע, מחילה בעלמא הוי גבה, וכמו שכתב האליה רבה, והמגן אברהם מירי באפן שכתבנו ויכנה יוסר מה שהשיג האליה רבה עליו; ונדע, דהא קאי על דברי השלחן ערוך דמירי גס-כן בהתנה: (יט) אחרונים: (יט) משבצות וכו' ק"ש הבית יוסף בסימן חקפה: (כ) מגן אברהם: (כא) באר היטב ק"ש ב"ח וכן העיר ק"ש מהר"ל, וכן באור הגר"א משמע שסבירא גס-כן הכי: (כג) שער השוכר:

As part of the Rabbinic decree against engaging in business on Shabbat, the Rabbis also prohibited profiting from an activity engaged in on Shabbat. Even if the profit is being generated by a permitted activity such as babysitting, it is still prohibited to collect the profits from an activity that was performed on [Shabbat.\[6\]](#) Even money earned from property rentals on Shabbat may not be collected by the Shabbat-observant owner, since these are considered Shabbat profits.[\[7\]](#) An argument could be made, therefore, that the profits generated by the sale of items on a website on Shabbat may not be collected by the owner.

But this is not the case. The *poskim* agree that the Rabbis forbade only profits generated from a *service* (or a rental) rendered on Shabbat. Profits generated from a *sale* that takes place on Shabbat, such as food which is bought on credit on Shabbat, are permitted.^[8] This is because the payment is for goods, not for services, and profits generated from goods are not considered *sechar Shabbat*.^[9] Thus a website owner is permitted to keep his profits from Shabbat sales.

Zilzul Shabbat

There remains the intangible yet crucial issue that allowing a website to operate on Shabbat will cause *zilzul Shabbat* — a desecration of the sanctity of Shabbat, since business will be conducted seven days a week with no regard for Shabbat and Yom Tov. Traditionally, a Jew was always cognizant of the fact that Shabbat was a day when business was not conducted and profits were not earned. Allowing business to be conducted on one's behalf on Shabbat could very well be considered a *pirtzah*, a “breakdown” and a violation of the spirit of Shabbat. A final decision on this subject should be rendered by the leading *poskim* of the generation.

Allowing an Internet Business to Run on Shabbat; Requesting a Wakeup Call in a Hotel on Shabbat

If a Jew sells merchandise over the internet, may he allow the site to continue running and take orders on Shabbat, and he will then process the orders and make the deliveries after Shabbat?

Rav Shemuel Pinchasi (contemporary) addresses this question in his new book (listen to audio for precise citation) and rules that it is forbidden to allow the site to run on Shabbat. Even if the majority of those accessing the site are not Jewish, and even though the site owner will process the orders only after Shabbat, he must have the site shut down during Shabbat. Rav Pinchasi cites a number of leading Halachic authorities who hold this view, including Rav Yosef Shalom Elyashiv, Rav Chayim Kanievsky, and Rav Yonah Metzger.

Is it permissible for a Jew lodging in a hotel over Shabbat to request from the gentile concierge before Shabbat to receive a wakeup call on Shabbat morning?

Rav Pinchasi rules that one may request a wakeup call for Shabbat morning, for two reasons. Firstly, when one asks to be woken up, he does not ask specifically for a phone call; he would be perfectly content having somebody come and knock on his door in the morning. The hotel staff chooses to make a phone call for their own convenience, and not because the Jew specifically requested it. Secondly, most hotels nowadays operate an automated wakeup system, such that nobody actually makes the phone call in the morning, and therefore no Melacha (forbidden activity) is performed.

Summary: A Jew who sells merchandise over the internet must have the site shut down over Shabbat, even if most of the people who access the site are gentiles, and even though he processes the orders only after Shabbat. It is permissible for a Jew staying in a hotel to request before Shabbat that he receive a wakeup call on Shabbat.

If a Jew owns a vending machine in a public area on Shabbos, is there a problem for him to allow non-Jews to use it on Shabbos?

Rav Yitzchak Weiss (1902–1989, Minchas Yitzchak 3:34) cites the Noda BiYehuda's ruling in discussing the question of automatic vending machines that operate on Shabbos. He writes that in light of the Noda BiYehuda's comments, one may receive profits from purchases made by non-Jews from his vending machines on Shabbos, as the payment is made for merchandise, and not for services. Similarly, one may receive payment for merchandise sold online over Shabbos, whereas payment for online services provided over Shabbos would be forbidden on the grounds of s'char Shabbos.

Many banks in Israel as well as in this country have installed automatic banking machines for the convenience of their customers. These machines, which are available for use twenty-four hours a day, accept deposits and also dispense cash. This makes it possible for a customer to perform banking chores at his convenience at any hour of the day without waiting for the services of a teller. The availability of these services on *Shabbat* presents a unique set of problems for a Jewish bank. The United Mizrahi Bank, desiring to make automatic banking machines available for the convenience of its customers, turned to the Chief Rabbi of Israel, Rabbi Shlomoh Goren with a series of questions. Rabbi Goren's response is published in the 5741 issue of *Shanah be-Shanah*. The questions presented are:

1. Is it permitted to allow the machines to operate on *Shabbat* since they are likely to be utilized by non-observant Jewish clients?
2. Is there any prohibition against permitting a machine owned by a Jew to perform acts of labor on *Shabbat*? A prohibition against allowing the machines to operate on *Shabbat* would prevent making such machines available even were they to be used only by non-Jews.

3. Is it permissible for the bank to charge interest on cash dispensed as a loan by the machines for the use of the money on the Sabbath day? Were the money to be dispensed one day later the interest charged would be computed on the basis of a period beginning one day later. Conversely, in accepting a deposit in an interest-bearing account is it permitted to pay the depositor the additional interest accruing to him for the deposit on the Sabbath? Were the money deposited a day later the depositor would receive interest beginning on the later day.

Question: In the previous session, we discussed some rules of commerce for retail businesses on Chol Hamoed and when it is permitted to sell based on the rules of *davar ha'avud*. Do the same rules apply to running an Amazon business online? The store is always open, and the owner often does very little in handling online orders. How should such a business be run on Chol Hamoed?

Answer: If the business is run in an automated fashion, such as where the products are under FBA (Fulfillment By Amazon), most poskim hold that it is permitted to operate it on Shabbat, as he does not engage in any commerce himself, and no *maaseh kinyan* (formal act of acquisition) is performed. Rather, it is equivalent to a large vending machine, which many poskim of the previous generation permitted. The same way that the person's air conditioning is running automatically and his lights are on, his website may operate according to the strict halacha. If so, operating the website on Chol Hamoed should not be any more halachically problematic than operating it on Shabbat.

However, a more complex question is whether a person running a warehouse that needs to ship online orders may do so on Chol Hamoed, as this does involve forbidden *melacha*, such as printing labels (which violates *kesiva*, writing). Might it be permitted as *davar ha'avud* since if the owner waits until after Yom Tov to ship the orders, it will ruin his Amazon business reputation?

The Shulchan Aruch (O.C. 539) states that one may take fish that he found washed up ashore to use on Chol Hamoed and then salt and preserve some of them due to *davar ha'avud*. However, one may not take thousands of fish into one's house and then claim that it is permitted to salt and

preserve them due to *davar ha'avud*, since one placed himself in that situation in the first place by bringing the extra fish to his home.

Now, this situation involves a *ma'aseh* of taking the fish to one's home. But would the same rule prohibiting bringing the fish home apply if one took no action until the situation of *davar ha'avud* arose, such as the case of the Amazon business? In that case, one may have listed the items months before, and is not engaging in any attempt to sell them before *Chol Hamoed*. If so, perhaps one can make the argument that one is not required to take down one's account during *Chol Hamoed*.

Rav Shlomo Miller feels that according to the strict halacha, an Amazon business owner cannot be required to take down his website for *Chol Hamoed* due to the concerns of shipping mentioned above, as there is no source for such an assertion.

One possible proof to such a position is the halacha that it is permitted to begin watering trees before *Chol Hamoed* and then continue to water them on *Chol Hamoed*, as this is considered a *davar ha'avud* (since otherwise the trees will die). Although one knew when he began the process that it would necessarily need to be continued on *Chol Hamoed*, so long as he began before, it is permitted to continue. So too, in our case it should be permitted to engage in actions prior to *Chol Hamoed* that will ultimately create a situation of *davar ha'avud*, as at that point he did not engage in any action.

Question: How much in advance of *Yom Tov* would one have to start to utilize the principle of *davar ha'avud*?

Answer: In the case of the *Shulchan Aruch* of watering trees, it is a two-week process. Thus, even if one began a week before, it is permitted to continue to water the trees on *Chol Hamoed*. In our case as well, it would be permitted to list new items as long as one can reasonably claim that there is benefit to the listing prior to *Yom Tov*. Thus, if there is sufficient time to generate sales before *Yom Tov*, then it would be permitted, while if the listing is created the day before, it would be forbidden.